

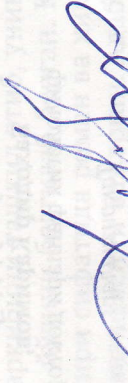
ДИЛМУРОД ХОЛДОРОВ

**ИЖОД МОҲИЯТИ –
УСЛУБ ХОСИЯТИ**

ДИЛМУРОД ХОЛДОРОВ

ИЖОД МОҲИЯТИ – УСЛУБ ХОСИЯТИ

УзМУКУТубоонаси
Улук

13.01.22й.

Тошкент
«Turon zamin ziyo»
2017

УЎК 821.512.133

КБК 83.3(5У)

X-72

Холдоров, Дилмурод

Ижод моҳияти – услуб хосияти [Магн]: илмий-адабий
мақолалар / Д.Холдоров – Т.: Tugon zamin ziyo, 2017. – 160 б.

ISBN 978-9943-4920-5-9

Маазкур тўпламда қисса жанри ва услуби хусусидаги мақола-лар, бугунги танқидчиликдаги долзарб муаммолар, адабий ку-затишлар, тақризлар, таҳлил ва талқинлар жамланган. Китоб уч бўлимдан иборат бўлиб, унда мақолалар хронологик тартибда жойлаштирилган. Китоб барча адабиётшунослар, тадқиқотчи-лар ва адабиёт илми билан шугулланаётган магистрантлар ва талабаларга мўлжалланган.

УЎК 821.512.133

КБК 83.3(5У)

Масъул муҳаррир:

Баходир Каримов,

филология фанлари доктори

Тақризчилар:

Бахтийёр Назаров,

ЎЗР ФА академиги;

Абдулла Улуғов,

филология фанлари номзоди, доцент

Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети Кенгашининг 2017 йил 26 январдаги йиғилишида 6-баённома билан нашрга тавсия қилинган.

ISBN 978-9943-4920-5-9

© Д.Холдоров,

© «Tugon zamin ziyo»,
Тошкент, 2017.

*Ушбу китобим боис ҳосил бўладиган савобни
отам Эркинжон Холдоров ва
онам Турдихон Холдороваларнинг
ризолигига бағишлайман.*

I БЎЛИМ

ЎЗБЕК ҚИССАЧИЛИГИ ТАДРИЖИ

Қиссалар оламига саяхат

Қисса жанри узоқ адабий-тарихий жараёни бо-сиб ўтган, бадиий мукамаллик касб этган жанр хи-собланади. Қиссада айтилиши лозим бўлган поэтик фикр ҳар доим жанрнинг маълум бир “вакили” тили-дан ҳикоя қилинади. Бинобарин, қисса баёнида ровий ва муаллиф синтезлашиб кетган ўринларда ҳам мана шу принцип ишлайверган. Яъни, бу жараён жанрнинг ички структур таркибини ташкил этиб, унинг шакла-ниш ва такомил йўлини белгилаб берган. Қисса эпик турнинг ўрта жанри сифатида роман ва ҳикоя чегара-сида ўз бадиий вазифасини бажарган. Адабиётшунос-ликда унинг жанр хусусиятлари белгиланар экан, мана шу чегаранинг қай даражада сақланганига асосий эътибор қаратилган. М.В.Головко: “Бу жанр (яъни қисса (повесть), – Д.Х.) бутунлай ўзгарувчан, қоришиқ (гиб-рид)дир. Повесть билан ҳикоя, повесть билан роман ўртасидаги чегаралар муттасил ўзгарувчандир”¹, – де-ганида айнан шу жиҳатларни назарда тутлади.

Д.С.Лихачев эса: “Повесть романдан кўра қисқароқ, персонажлар ҳам камроқ, уларнинг қисса қилинаётган

¹ Головко В.М. Поэтика русской повести. – Саратов, 1992. с. 6.

МУНДАРИЖА

1 БЎЛИМ. ЎЗБЕК ҚИССАЧИЛИГИ ТАДРИЖИ	
Қиссалар оламига сәхат	3
Асқад Мухтор маҳорати	11
Янгича талқин йўлларида	13
Мавҳум туйғулар туғени	16
Икки қирғоқ – икки олам	38
Муаззамнинг муаззам қўшиғи	48
Тавба - тазаррунинг бадий талқини	55
Тун қўйнидан ёруғлик излаб	60
“Бошимға кўрки, не тун келтуруибсен	64
Уйғунликнинг бадий тасвири	66
Турфа услублар жилоси	84
Қиссаларни варақлаганда	87
2 БЎЛИМ. ХАЙРАТ УЧҚУНЛАРИ	
“Юрагинг – умрингдир, ором билмайди”	99
“Имтиҳони бордир ҳар оннинг...”	106
3 БЎЛИМ. АДАБИЙ ТАКРИЗЛАР	
Танқидшунос олим	116
Услуб назарияси хорижда	124
Кўнгил сеҳр истаиди	130
Англанаётган руҳий олам	139
“Ҳудудсиз жилва” жилолари	145
Мақсад ойдинлашиши керак	150

Адабий-илмий нашр

ДИЛМУРОД ХОЛДОРОВ

ИЖОД МОҲИЯТИ – УСЛУБ ХОСИЯТИ

Муҳаррир:

Ирода Мухиддинова

Техник муҳаррир:

Файзулло Азизов

Мусахҳиҳ:

Ғафур Умурзоқов

Дизайнер:

Василий Бурцев

“Turon zamin ziyo” нашриёти

Лицензия: АІ № 278. 2016 йил 11 январ.

Теришга 2017 йил 15 февралда берилди.

Босишга 2017 йил 10 майда рухсат этилди.

Бичими: 84x108 1/32. “Times New Roman” гарнитурасида

офсет босма усулида офсет қоғозида босилди.

5 шарт. б. т. 8,15 ҳисоб нашр. таб.

Адади 1000 нусха. 104–сон буюртма.

“Муҳаррир нашриёти” мағбаа бўлимида чоп этилди.

100011, Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани, 20^А-мавзеи,

Сўғалли ота кўчаси, 5-уй. E-mail: muharrir@list.ru.